

Т.В. Капліна, д-р техн. наук, проф. (ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ», Полтава)

В.М. Столярчук, канд. техн. наук, доц. (ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ», Полтава)

А.С. Капліна, канд. екон. наук, ст. викл. (ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ», Полтава)

ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ПІД ЧАС ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСОБІВ РОЗМІЩЕННЯ

Світові економічні та політичні кризи суттєво впливають на розвиток економіки України. Цей процес супроводжується значними змінами в соціально-економічній структурі держави. Національна економіка переживає глибокі деструктивні явища. За таких умов не лише знижується конкурентоздатність підприємств готельного господарства, а й відбувається занепад галузі.

Разом із цим вітчизняні підприємства готельного господарства характеризуються високим потенціалом розвитку та можливістю зайняти гідну позицію на світовому ринку послуг гостинності [1; 2; 3]. На нашу думку, реалізувати його можливо, перш за все, за рахунок створення відповідної нормативно-законодавчої та методологічної бази [3–6]. Саме недооцінка важливості прийняття до уваги наукової складової розвитку готельної індустрії й призвела до низької якості вітчизняних послуг, недостатньої ефективності діяльності та низької конкурентоспроможності [3–6]. Для усунення існуючих проблем необхідно, перш за все, адаптувати напрацювання в споріднених до готельної індустрії сферах і розробити власну методологічну базу, яка б забезпечила вирішення специфічних галузевих проблем.

Метою написання статті є вивчення можливості застосування системного підходу при дослідженні засобів розміщення.

Аналізуючи стан сучасної готельної індустрії, нами виявлено [3–6], що її формування базується на прикладних аспектах сприйняття. Таку ситуацію обумовлює вивчення вузького переліку певних прикладних проблем. При цьому не враховується використання методології наукових досліджень готельної індустрії [5; 6].

Загальновідомо, що методологія будь-якої сфери знання базується на дотриманні певної послідовності її складових елементів. При розробці методології дослідження послуг в готельній індустрії слід також враховувати загальноприйняті схеми її формування: закони – принципи – функції – методи та моделі. Засіб розміщення можна розглядати як систему, яка на вході від навколишнього середовища одержує інформацію, матеріали, капітали, людські ресурси тощо. Фактори зовнішнього середовища можуть бути як прямі (постачальники, трудові ресурси, законодавчі та нормативні

акти, споживачі, конкуренти тощо), так і непрямі (стан економіки, науково-технічна революція, соціокультурні та політичні зміни, вплив групових інтересів й істотні політико-економічні події в інших країнах тощо). У процесі своєї діяльності засіб розміщення перетворює отримані ресурси в послуги – це є виходом.

Ефективне управління засобом розміщення забезпечує можливість появи додаткових джерел виходів таких як прибуток, збільшення частки ринку, підвищення продажу, реалізація соціальної відповідальності, зростання конкурентоспроможності готельного підприємства тощо. Засіб розміщення як відкрита система залежить від навколишнього середовища відносно постачання ресурсів, енергії, капіталу, споживачів. Отже, виявлення факторів зовнішнього середовища, які впливають на засіб розміщення, забезпечуватиме не лише його процвітання, а й взагалі існування.

Головними рівнями дослідження систем є макроскопічний та мікроскопічний, які базуються на методах мікро- та макророзгляду, відповідно. При виконанні системного аналізу для складних систем, особливо організаційних систем, будують кілька структур різної топології, що забезпечує відображення різноманітних зв'язків у системі, різні підходи до вивчення системи, різні контексти її розгляду. Для більш повного відображення контексту розгляду проблеми під час системного аналізу досить часто моделюють і зовнішнє середовище. Зовнішнє середовище підприємства готельного господарства, як системи, також може бути представлено в вигляді однієї або кількох моделей:

– модель середовища прямої дії – навколишні системи, з якими безпосередньо взаємодіє засіб розміщення як система (рисунок 1);

Рис. 1. Модель зовнішнього середовища прямої дії для засобу розміщення

– модель середовища опосередкованої дії – системи, з якими досліджувана система безпосередньо не взаємодіє, але вони впливають на її функціонування через існуючі зв'язки (рисунок 2) [7].

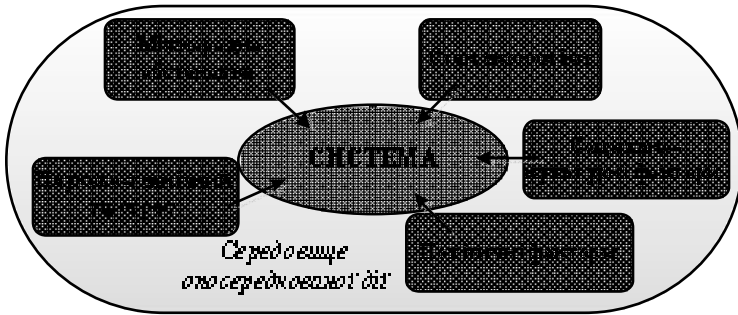

Рис. 2. Модель зовнішнього середовища опосередкованої дії

– модель властивостей зовнішнього середовища – як такі можуть бути розглянуті складність середовища, його рухомість, ступінь визначеності, взаємозв'язок факторів середовища (рисунок 3) [7].

Рис. 3. Модель властивостей зовнішнього середовища

На наш погляд, використання зазначених підходів при розгляді інноваційного розвитку засобів розміщення у значній мірі сприятиме підвищенню їх конкурентоспроможності. Застосування системного

підходу при дослідженні засобу розміщення забезпечуватиме низку переваг, порівняно з безпосереднім вивченням реальної системи. Модель не лише дозволяє проводити багаторазово дослід там, де він не можливий з реальною системою, а й обмежує сторонні впливи та надлишкову деталізацію, що сприяє отриманню об'єктивних наукових висновків. Використання моделі при дослідженні засобів розміщення забезпечуватиме можливість спрощувати реальні процеси та вирішувати завдання більш економічним способом, зводити до мінімуму прийняття помилкових рішень проблем для реальних систем.

Зазначені підходи потребують проведення більш детальних і глибоких досліджень науковцями – експертами в певній вузькій сфері з урахуванням при цьому галузевої специфіки готельної індустрії.

Завоювання відповідної частки на сучасному ринку та витримування конкуренції зі сторони інших сфер господарювання потребує привнесення в розвиток готельної індустрії наукового вектору. Із огляду на це існує необхідність у детальній розробці наукової методології системи підходів, принципів, закономірностей і забезпечення сучасними методами дослідження, які відображатимуть специфіку готельної індустрії. Існує низка чинників, які впливають на її функціонування та розвиток. Вони потребують детальних досліджень з метою розробки методології готельної індустрії, що є перспективою наших подальших досліджень.

Список джерел інформації

1. Божук Т. І. Тенденції діяльності готельного господарства (на прикладі Туреччини та України) / Т. І. Божук, С. Ю. Пенкальська // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес в Україні: проблеми розвитку та регулювання: матер. VII Міжнародної науково-практичної конференції (24–25 березня 2016 р., м. Черкаси) / М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Т. 1. – Черкаси: Видавець Ю.А. Чабаненко, 2016. – С. 17–19.
2. Терехух А. А. Оцінювання туристичних ресурсів / А. А. Терехух // Туризм і гостинність: вчора, сьогодні, завтра: матер. III Міжнародної науково-практичної конференції (12–13 жовтня 2016 р., м. Черкаси). – Черкаси: Видавець О.М. Третьяков, 2016. – С. 89–91.
3. Столярчук В. Н. Стратегическое планирование развития гостинично-ресторанного бизнеса / В. Н. Столярчук // Технологический аудит и резервы производства. – 2014. – № 6/4 (20). – С. 34–36.
4. Столярчук В. М. Методологічні аспекти оцінювання якості продукції готельно-ресторанного господарства / В. М. Столярчук //

Технологічний аудит та резерви виробництва. – 2014. – № 3/5 (17). – С. 45–47.

5. Капліна Т. В. Аспекти наукового пізнання готельного господарства / Т. В. Капліна, В. М. Столярчук // Туризм і гостинність: вчора, сьогодні, завтра : матер. III Міжнародної науково-практичної конференції (12–13 жовтня 2016 р., м. Черкаси). – Черкаси: Видавець О.М. Третяков, 2016. – С. 19–21.

6. Капліна Т.В. Особливості формування якості послуг готельно-ресторанного господарства / Т. В. Капліна, В. М. Столярчук // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес в Україні: проблеми розвитку та регулювання : матер. VIII Міжнародної науково-практичної конференції (23–24 березня 2017 р., м. Черкаси) – Черкаси: Видавець Ю.А. Чабаненко, 2017. – С. 28–31.

7. Сорока К. О. Основи теорії систем і системного аналізу: навч. посібник / К. О. Сорока. – 2-ге вид. перероб. та випр. – Х. : Тимченко, 2005. – 288 с.

О.А. Коваль, канд. техн. наук, доц. (*НУХТ, Київ*)

СУЧАСНІ ГРОМАДСЬКІ ЦЕНТРИ – БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНІ КОМПЛЕКСИ

Починаючи з 2000-х років архітектори розробляли нову концепцію забудови і перебудови міст, цій темі присвячено багато робіт. Зокрема І. Тищенко, координатор урбаністичних проєктів CEDOS, виконав аналітичні дослідження міського публічного простору [1], в перекладі книги К. Линч [2] представлена історія досконалого містобудування, аналіз сучасних об'єктів нерухомості подано в енциклопедії за редакцією Е.С. Озерова [4], в енциклопедії комерційної нерухомості класифіковано офісні, торгові центри, складські приміщення [5–7]. Сучасні теоретичні та практичні аспекти будови крупноформатних багатофункціональних комплексів представлено в доповіді Олега Співака директора компанії «Бекар. Консалтинг» з досвідом будівництва та управління комерційною нерухомістю [8]. Важливі аналітичні дослідження представлені в повідомленні Ганни Седих щодо зацікавленості населення у забудові міст новими типами житла у вигляді багатофункціональних житлових комплексів [9].

Установи і підприємства обслуговування визначаються генеральним планом розвитку міста, виходячи з нормативних вимог. До складу підприємств обслуговування: мають бути передбачені підприємства освіти; охорони здоров'я, соціального забезпечення, спортивні, фізкультурно-оздоровчі, культури та мистецтва, торгівлі, харчування, побутового обслуговування; організації державного управління та самоуправління,